

KISS ERNŐ
ZENEI KALEIDOSZKÓP – SZEGED, 2023, ŐSZ

I.
SZÁSZ MIHÁLY, AZ ÖRÖKMOZGÓ ZENESZERZŐ
(2023. szeptember 18., Szent-Györgyi Albert Agóra)

Szász Mihály
(Fotó: Dr. Ambrus Sándor)

Szász Mihály barátomat – vagy ahogy ő hívja magát: Michel Saxont – 1970-ben ismertem meg: egyazon évben vettek föl bennünket a szegedi Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola Zeneművészet Tagozatára (tehát a „konziba”); őt mélyhegedű-, engem hegedű-szakra. Akkoriban abban a – téves – hitben éltem, hogy a konzisok között én vagyok az egyetlen zeneszerző, így erősen megdöbbenett, amikor megtudtam: Mihály már 100 (!) szimfóniát írt. Amikor 1971-ben újraindult a konzi zeneszerzés-szaka, akkor közelről is megismerhettem e száz szimfóniát, hiszen csoporttársak lettünk: a szimfóniák igen szép kézírással lejegyzett miniatűr tételekből álltak, szinte kivétel nélkül Joseph Haydn stílusában. Ekkor az is kiderült, hogy Misi mindent tud Haydn szimfóniáiról, s még sok minden másról is a zenetörténet titkai közül, zeneelméleti felkészültsége igen nagy, s a szimfóniákon kívül már operát is írt, a kissé frivol Az utca lánya címmel. Már ekkor is hatalmas kottagyűjteménye volt; mely mellé tekintélyes folyóiratgyűjteményt hozott létre (különösen értékesek utóbbi gyűjteménye a múlt elejétől a ’70-es, ’8-es évekig megőrzött darabjai).

Barátságunk az elmúlt évtizedek során töretlen maradt, sőt az utóbbi években még erősödött is, bár útjaink elváltak: őt 1972-ben Vaszy Viktor felvette a Szegedi Szimfonikus Zenekar mélyhegedű-szólamába (igen jól játszott hangszerén, hála jeles mesterének, a kiváló zenetanárnak, Perényi Pálnak (1903–1983) és saját szorgalmának), ahol több mint 40 éven keresztül a szólam legbiztosabb tagjaként dolgozott (körülötte gyakorta változtak a szólam tagjai, ő azonban végig a helyén maradt), egy darabban – a Hegedűs a háztetőn azon előadásában, melyben Kishonti Ildikó, Király Levente és Gregor József is játszott — szólót is játszott. S a zeneszerzést sem hagyta abba egy percre sem: zenekari darabokat, kísérőzenéket, dalokat írt. 1993-ben Gregor József is gratulált Ez az év is jól kezdődik c. zenekari darabjához, 2000-ben Gyüdi Sándor vezényelte egy másik zenekari művét, amit az MTV 1 is közvetített, s a You-Tube-ra is felkerült. Egy darabját a Duna TV is felvette; a szegedi lapok többször írtak róla, Hollósy Zsolt, a kiváló újságíró 2002-ben Morricone szegedi kollégájának nevezte a Délmagyarországban. Megírta Szeged himnuszát, amit Kónya Krisztával, a Szegedi Nemzeti Színház kiváló énekesnőjével sikerrel be is mutattak. Minden évben rendez szerzői estet, melyen új dalait mutatja be saját kíséretével – hiszen igen jó zongorista is – blickfangos átvezető szövegeivel, könnyed humorával is szórakoztatva a közönséget.

Legutóbbi szerzői estjéről Tóth Erika írt kritikát, kinek itt át is adom a szót:

II. VISSZATAPSOLTÁK A SZERZŐT

A Szegedi Közéleti Kávéház rendezésében ismét sor került a közelmúltban – ezúttal a szegedi Szent-Györgyi Albert Agorában – Szász Mihály (Michel Saxon) zongorás szerzői estjére.

Michel Saxon ismét habkönnyű melódiákkal bűvölte el a közönséget. Régebbi táncdalfesztiválok hangulatát idéző számai: *Akkor még nyár volt*, *Örökké szeretlek*, ma is fesztiválnyertes dalok lehetnének. A *Nemcsak szavak* c. az operettvilágnak hódoló dala bármelyik színházi gálaestbe beilleszthető lehetne. A szonon műfajban Budai Gabriella Ágnes költőnő versére írt *Május*, és a *Hóvirág szerelem* is a közönség tetszését vívta ki. A műsor záró számaiként a *Magunkra maradtunk* és a *Minden megy tovább* c. dalokkal köszönt el a szerző – többszörös visszatapsolás után – arra célozva, hogy jövőre is minden megy tovább, akár a szegedi Korzó Zeneházban is.

III. NAGY GERDA ORGONAESTJE

Nagy Gerda
(Fotó: Makai István)

A fiatal orgonaművész a Szegedi Tudományegyetem Zeneművészeti Karán kapott Master szakos oklevelet Csanádi László orgonaművész tanítványaként, aki az elmúlt három évtized alatt több generációt is fölnevelt: növendékei igen sikeres orgonaművészek szerte a világban. Nagy Gerda is nagyon jól kezdte pályáját: több versenyen is kiváló eredményeket ért el. 2023. október 10-én több év szünet után adott hangversenyt a Szeged-Alsóvárosi Havas Boldogasszony Ferences Templomban (főfoglalkozását tekintve jelenleg a szegedi Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár rendkívül felkészült zenei könyvtárosa); e koncerttel bizonyította, hogy hangszerének nagytudású művésze.

Hangversenyét Orlando Gibbons: The Lord of Salisbury (Salisbury lordja) c. ünnepélyes művével nyitotta meg. E „nyitány” után Caccini Ave Mariája következett Szilágyi Zita előadásában; a remek énekművész a koncert során négy különböző Ave Mariát adott elő, ami önmagában is különlegességnek bizonyult. Nagy Gerda igazi bravúrral folytatta műsorát: J. S. Bach C–dúr toccata, adagio és fuga c. művével, mely zenei és technikai szempontból egyaránt nagy feladat; a művész mind a három tételt tökéletesen oldotta meg: a toccata sajátos, hangszeres „recitatívóit” és pedálkadenciáját, az Adagio átszellemült líraiságát és a fuga nagy koncentrációt igénylő virtuóz szerkezetét hibátlanul mutatta fel. A nagyszabású Bach-mű után a Mester Von Gott will icht

nicht lassen korálelőjátéka csendült föl, kiegyensúlyozott derűt sugározva. A legnépszerűbb Ave Mariát, Schubert művét ezúttal összes versszakával énekelte Szilágyi Zita; a halhatatlan dallamokat gyönyörűen szólaltatta meg.

Szilágyi Zita

Igazi csemege volt Chopin a-moll fugája, hiszen viszonylag ritkán tűzik műsorra az orgonaművészek. Gounod Ave Maria-ja csaknem annyira népszerű, mint Schuberté; emellett mindig kettős élmény: kísérete Bach C-dúr prelúdiuma a Wohltemperiertes Klavierből; a nagyromantika íveit szépen rajzolta elénk a koncert énekesszólójára. Szkrjabin Gesz-dúr prelude-je majdnem akkora ritkaság az orgonakoncerteken, mint Chopin a-moll fugája; igen szerencsés volt műsorra tűzése. A negyedik Ave Maria, Marchesi tiszta, finom alkotása eléneklésével vált igazán teljessé Szilágyi Zita aznapi fellépése. A méltó befejezésként felcsendülő műben – Duruflé Preludium és fuga Alain nevének témájára — Nagy Gerda tudásának legjavát tudta megmutatni. Feltétlenül hangsúlyoznunk kell, hogy a művészi alázat szép példajaként maga Csanádi László vállalta a műsorvezetői és ismertetői feladatokat, elfogadva azt is, hogy szövegének egy részét az est főszereplője, Nagy Gerda írta. Akinek nagyon sok sikeres hangversenyt kívánunk: felkészültsége, zenei, technikai tudása alapján minél gyakrabban kellene koncerteznie; reméljük, fölfigyelnek rá a szegedi és délalföldi hangversenyszervezők.

IV.

50 ÉVES A SZEGEDI RÚZSA SÁNDOR NÉPDALKÖR ÉS CITERAZENEKAR

Az 50 éves Rúzsa Sándor Népdalkör és Citerazenekar
(Fotó: Mezey András)

A Rúzsa Sándor Népdalkör és Citerazenekar a szegedi Fegyveres Erők Klubja (később: Helyőrségi Művelődési Otthon, közismert nevén: a szegedi tisztiklub) égisze alatt alakult meg 1973-ban. A mintegy 30 fős éneklő közösség Szécsi József (1926–1995) tanár urat kérte fel a népdalkör vezetésére, aki vállalta ezt a feladatot, s magas szinten el is látta csaknem 20 éven keresztül. A Rúzsa Sándor Népdalkör 1973–1992 között számos népzenei minősítésen vettek részt, s rendszeresen Arany Páva minősítést kaptak.

Monoki Lajos (1934–2017) főiskolai docens – később Csokonai Vitéz Mihály-díjas karnagy – 1992-ben vette a népdalkör vezetését, melynek működése ekkor megújult: a népdalkör állandó citerazenekarral bővült. Monoki tanár úr 2016-ig állt az együttes élén. Nem ingatta meg az együttes működését az a tény sem, hogy Szegeden megszűnt a helyőrségi művelődési otthon; ezután háromszor is költözniük kellett: először a szegedi Bartók Béla Művelődési Központba, majd a művelődési központ 2008. évi megszűnése után a szegedi Bálint Sándor Művelődési Házba, jelenleg a Felsővárosi R. K. Plébánia biztosít nekik otthont. Repertoárjukon mintegy 20-30 népdalcsoport szerepel, elsősorban a Dél-Alföld jeles néprajzkutatóinak – Bálint Sándor, dr. Szeghy Endre, Péczely Attila – gyűjtéseiből válogatva, a szeged-környéki dalokon kívül szívesen énekelnek

palóc, tolnai, baranyai, délvidéki (vajdasági), valamint — mintegy emlékezve az egykori honvédségi alapítókra — régi katonadalokat. Korábban elért minősítéseiket megőrizték, többször kaptak nívódíjat, jelenleg országos arany fokozattal rendelkeznek.

Megalakulásuk 50. évfordulója alkalmából október 14-én rendeztek ünnepi hangversenyt a szegedi Szent-Györgyi Albert Agórában. Bevezetésül a Rúzsa Sándor Balladát énekelték el, ezután következett a két jeles karnagyra történő emlékezés, valamint jelenlévő családtagjaik — Martonné Szécsi Éva és Monoki Lajos — köszöntése. A jubiláló együttes Hajdúsági pásztordalokkal folytatta műsorát; ekkor — felvételtől — Monoki tanár úr énekét és citerajátékát láthattuk és hallhattuk. Az első vendég a Szivárvány Dal- és Versmondókör volt, ők Túl a Tiszán címmel adtak elő tiszai népdalcsoportot, a dalok között Molnár Rozália, Képes Géza, Juhász Gyula és Wass Albert verseit Szabó Sándorné, Kele István, Majorné Németh Margit és Papp Éva mondták el; majd a Monoki Lajos által összeállított Tisza partján c. népdalcsoportot énekelték el. A szegedi Hóvirág Népdalkör műsorával folytatódott a jubileumi hangverseny, ők Bálint Sándor gyűjtéséből Monoki Lajos által összeállított szegedi népdalokat énekeltek, Szommer Lászlóné vezetésével. A Zákányszéki Parasztkórus és Citerazenekar legjelesebb vezetője Monoki Lajos volt; műsorukon most Bácskai népdalcsoport és Mátyusföldi népdalcsoport szerepelt (együttesvezető: Pálnik András, a fellépést Csamangó Zita irányította). Bárdos Lajos Tiszai dallamok c. vegyeskarát az Alsóvárosi Ferences Templom Énekkara adta elő, vezényelt Surinás István. E mű dalait a Rúzsa Sándor Népdalkör és Citerazenekar is megszólaltatta, majd bor- és mulatónótákat énekeltek, ez összeállítást Dr. Mezey András szép, ízes versmondása színesítette. Végül az összkar az Esti dal címen is ismert Erdő mellett estvéledtem c. népdalt énekelte el, mely régóta egyik imádságunk.

A Rúzsa Sándor Népdalkör és Citerazenekar immár 7 éve művészeti vezető és fenntartó nélkül működik, ez azonban sem produkcióikon, sem szervezőkészségükön nem érződött. Köszönet illeti a Szent-Györgyi Albert Agórát, hogy a jubileumi estnek otthont adott; minden elismerést megérdemel az ünnepelt népdalkör tagsága, hiszen remek volt az est összeállítása, a vendégek felkérése és a koncertet követő fogadás, melynek feltételeit bizonyosan az együttes hat tagja biztosította: Szilágyi Lajosné Márta (közel negyven éve tag), Márton Mihály (több mint harminc éve tag és citerás), Tari Antal (több mint

harminc éve tag és citerás) Jenei Kornélné Viki (több mint tíz éve tag), dr. Mezey András (több mint öt éve tag) és Török Sándor (két éve tag). Gratulálunk; Isten tartsa meg a Rúzsa Sándor Népdalkört és Citerazenekart sok-sok évig!

V.
CHRISTOPH URBANETZ VIOLA DA GAMBA ESTJE
(2023. október 27., SZTE Rektori Hivatal Díszterme)

Christoph Urbanetz és a kamaraegyüttes: Víg Margit, Rácz Tünde, Dávid Andor, Pukánszky Béla
(Fotó: Ocskó Ferenc)

Minden bizonnyal a Szegedi Tudományegyetem 2023. évi Őszi Fesztiválja egyik legkiemelkedőbb rendezvénye, s mindenképpen ritka különlegessége volt Christoph Urbanetz viola da gamba művész hangversenye. E csodálatos hangszer néhány esetben, néhány percre korábban is megszólalt városunkban, ám teljes hangversenyen eddig talán még nem. Mindemellett e varázslatos koncert élő zenei enciklopédia is volt, hiszen a hangverseny szinte valamennyi műsorszámra sokunk számára teljesen, vagy csaknem ismeretlen volt, még a szerzőket illetően is. Ilyen volt már a koncert első műsorszámának szerzője, a rövid életű Louis-Toussaint Milandre (ca. 1756 – ca. 1776) is, kinek a halála után kiadott Viola d' amore iskolában szereplő darabjai közül játszott el ötöt Víg Margit gordonkakísérettel, azaz a gambaest egy szintén ritkán megszólaló (pl. Erkel Bánk bánjában Melinda első áriáját kíséri) igen szép vonóshangszerrel és annak mesteri szintű művészával kezdődött. Itt kell megjegyezni, hogy a gamba mélyebb hangolása okán ezúttal billentyűs hangszer nélkül szólaltak meg a művek (csak a csembaló, mint szintén mélyebbre hangolható hangszer lehetett volna a billentyűs hangszer, ám e hangszer beállítása nem volt lehetséges erre a helyszínre és estre), a basso continuo szólamot végig Pukánszky Béla

gordonkaművész játszott, ki oroszlánrészt vállalt a koncert szervezéséből is. Christoph Urbanetz Karl Friedrich Abel (1723–1787) Drexel Manuskript c. gyűjteményéből három darabot adott elő: két Arpeggiata-t és egy Adagiot, majd 4 darabot szólaltatott meg a hazai hangversenytermekben is jól ismert Marin Marais D-dúr szvitjéből; e szvit a zeneszerző Pièces de viole – Viole darabok 2-3. kötetéből került összeállításra. Ugyanezen gyűjtemény 3-4 kötetéből származik az a-moll/A-dúr szvit, mely a koncert első részének záró műsorszáma volt. Urbanetz a lehető legmagasabb színvonalon interpretálta a szebbnél szebb tételeket, kidomborítva azok változatos karaktereit. A hangverseny második részében az érett barokk egyik legjelesebb szerzője, Johann Gottlieb Graun a-moll versenyműve hangzott el. Christoph Urbanetz e műben még korábbi teljesítményét is túlszárnyalta, ebben segítségére voltak az őt kísérő kamaraegyüttes tagjai: Vígh Margit (ezúttal I. hegedűsként), Rácz Tünde (II. hegedű), Dávid Andor (mélyhegedű) és Pukánszky Béla (gordonka).

A fiatal viola da gamba művész csodálatos koncertet varázsolt számunkra, reméljük, többször is eljut majd Szegedre. Nagy dicséret illeti a szervezésért és a létfontosságú közreműködésért Pukánszky Bélát, s természetesen a Szegedi Tudományegyetem Kulturális Irodáját, Tajti Gabriella irodavezetőt, hogy e hangversenyt befogadták, annak otthont biztosítottak.

VI. KLEBNICZKI GYÖRGY MOZART-TEAHÁZ

Klebniczki György

https://youtu.be/4BFWvcOh_O4?si=oWCcwbpvgJw_s-I3 (19:59)

Petőfi Zenés Teaház

Klebniczki György (zongora)

1. Mozart-Reinecke: A-dúr koncert - Siciliano K. 488
2. Mozart-Reinecke: Esz-dúr koncert - Andante K. 482
3. Haydn: She never told her love - English Canzonetta
4. Beethoven-Moscowsky: Részlet az Impératoire koncertből.

(Fotók: Kenéz Ferencné, 2024)

E rendezvény egy folyamatos sorozat egyik sikeres estje volt. Az ötletadó és állandó előadó dr. Klebniczki György zongoraművész és zeneszerző, aki így vall a Teaházról: „A szegedi Petőfi-telepi Művelődési Háznak én javasoltam a zenés teaház ötletet. Farkasné Frecot Tünde, a Művelődési Ház munkatársa – egyben a zenés estek házigazdája és mentora mindig nagy szeretettel és törődéssel segíti az immár másfél esztendeje jól működő havi rendszerességgel (évadszerűen) megrendezendő rendezvénysorozatot. A teaházak témái mindig változók: egy-egy zeneszerző vagy zenei korszak köré csoportosulnak az előadott művek. Felkészülten, utána olvasva, összegezve érkezem az estre, részletes tematikával. Mesélek a darabokról, a szerzőkről, a korszakaikról, az előadói aspektus felől, a műfajokról. Számos alkalommal hívok vendégmuzsikusokat, hogy színesítsem az amúgy egy jó minőségű, régi pianínón előadott zongorás darabok sorát. Általában az egyetemen kísért hallgatóim közül invitálok néhányat, akik a választott témába illő kompozíciókat interpretálják, de volt rá példa, hogy egy-egy diplomahangverseny előtti „fürdető” hangverseny gyanánt előadtuk zongorakíséretben a készülő vizsgaműsort. Ekkor a meglévő repertoár köré csoportosítom a témát, közös hangot keresve a művekkel.” A Petőfi-telepi Művelődési Ház Szeged egyik hangulatos kertvárosának szépen kiépített közművelődési központja. November 14-én Mozart életéről és munkásságáról beszélt Klebniczki György a Teaházban, könnyed, társalgó stílusban, ugyanakkor számos fontos információt közreadva az „isteni gyermek”-ről. A Requiem-ből indult ki, el is játszotta zongorán a Lacrymosa-tételt; tisztázta Mozart halála körülményeit. Ezután Mozart moll-műveiről beszélt, majd a Mozart-concertokban lévő operakarakterekről; természetesen több operarészlet is elhangzott az est során. Mesélt Mozart magánéletéről is, mondandóját a szonáta műfajának szerepéről zárta a nagy zeneszerző életművében. Altorjay Tamás énekművész Sarastro E-dúr áriáját énekelte A varázsfuvolából és Leporello regiszter-áriáját a Don Giovanniból; Kulcsár Zsófia, az SZTE BBMK fuvola szakos hallgatója a tanára a D-dúr koncert 2. tételét játszotta (tanára: Csepregi Hajnalka); Alexandra Dementeva, SZTE BBMK fuvola szakos hallgató D-dúr koncert 1. tételét, (tanára: Dr. Varga Laura). Mindannyiukat Klebniczki György kísértte, aki a már említett Lacrymosa-tétel mellett eljátszotta

a D-dúr zongoraszonáta Rondó-tételét, valamint a Sicilianot a K. 488 és az Andante-t a K. 482 zongoraversenyekből.

S milyen hatással volt mindez a Teaház közönségére? Szóljon erről maga Klebniczki György: „Meglepőnek találtam, hogy a közönség állandó tagjai mellett rendkívül sok újabb érdeklődőt is láthattam az asztaloknál hónapról hónapra, pedig egyáltalán nincs műfaji kompromisszum az estek során: nem igazodunk Tündével sem a könnyebb műfajok iránti nyitásnak – az esetleges tömeg bevonása érdekében – sem a közönség kiszolgálása nem lett cél. Mégis érdekli az embereket a zenetörténeti-zeneesztétikai-zeneelméleti ismeretterjesztés – megjegyzem, olyan információkhoz is hozzájutnak általam, amelyek messze túlmenően szakmai mélységekbe kalauzol. Lehetséges, hogy pont ez érdekli őket. A zene birodalma, a tudomány varázsa. Mindig szeretettel és humorral próbálok közelíteni a közönségem felé, nagy tisztelettel beszélek a zenetudósokról is, mivel én magam előadóművész vagyok.

Alexandra Dementeva, Klebniczki György, Kulcsár Zsófia
(Fotó: Kenéz Ferencné)

Hogy zavar-e a porcelán csésze csörömpölése? Azt képzelem valaki, hogy Haydn canzonetta zongorán történő előadása alatt beszélgetnek? Nos, én is ezt hittem, mi lesz ebből... Nem. Csendben hallgatnak, halkan töltenek meleg teát, tapsolnak a hallgatónak, nekem. Mégis jól érzik magukat. Feleségem, Renáta gasztro-alkotása: a „zongorista-keksz” készült el az elmúlt időszakban, amelyet tea mellé jóízűen fogyasztanak, a keksz-szerető műélvező hölgyek és urak.”

VII.
CALLAS – 100
MÁTHÉ BEÁTA ZENEI-IRODALMI EMLÉKESTJE
(2023. december 2., Korzó Zeneház)

Máthé Beáta (A VII. fejezet fotói: Szél Katalin)

Maria Callas (1923–1977), az egyetemes operatörténet nagy dívája 1923. december 2-án született; születése 100. évfordulójára — pontosan annak napján — megrendítően szép és a maga nemében egyedülálló módon emlékezett Máthé Beáta, a Szegedi Nemzeti Színház rendkívül sikeres szopránja, kinek Puccini Manon Lescaut-jának címszerepében nyújtott kimagasló alakításáról nemrégiben jelent meg a jelen sorok írójának laudációja.

A nagyszerű énekesnő saját maga kezdeményezte és szervezte meg a Callas-emlékestet — a Szegedi Operabarátok Egyesülete quasi ajándékba kapta tőle — nem kért senkitől támogatást, — Gyüdi Sándor, a szegedi szimfonikusok igazgató-karnagya magától értetődően adott otthont a centenáriumi estnek — s ő maga építette fel az est különleges dramaturgiáját; végig érzékelhettük, mekkora alázattal és tisztelettel adózik a Dívá nagysága előtt. Felidézte Callas életútját és művészi pályáját, elegánsan és mértéktartóan; koncepciója megvalósulásához kiváló színész-versmondót kért fel. Nagyhegyesi Zoltán az életpálya egyes állomásaihoz tökéletesen illeszkedő irodalmi alkotásokat adott elő; e költemények és drámarészletek elsősorban a Callas-életrajz szerelmi vonulatához kapcsolódtak — hiszen a nagy énekesnő életét erősen meghatározták szerelmei. Petőfi Kérdezd: szeretlek-e? verse után nyolc Shakespeare-szonett hangzott el, valamint három monológ (Sok hűhó semmiért — Benedetto monológja; Rómeó és Júlia — Rómeó monológja; A két veronai nemes — A fürge

szolga monológja), végül Buda Ferenc Szürkeszemű c., a szakításról és feledésről szóló verse. E szemelvények felerősítették az est komplex hatását; hatásuk egészen különleges volt.

Az emlékest középpontjában azonban Máthé Beáta énekművészete állt, aki egymás után idézte fel Callas legnagyobb szerepeit egy–egy áriával, végig tündökletesen, töretlen szuggesztivitással és erővel. Puccini sűrített drámaiságú Pillangókisasszony–nagyáriáját sokan most hallottuk először Máthé Beátától: óriási élmény volt. Három Verdi–ária következett ezután: A kalóz-ból – mely a szegedi operatársulat nagy 2023-as felfedezése volt – Medora áriája, az Aidából a híres Ritorna vincitor (Térj vissza győztesen) és A végzet hatalmából a Pace, pace mio dio. A Callas-életrajzra is tudtunk asszociálni Puccini Manon Lescaut–ja II. felvonásbéli szenvedélyes szerelmi kettőse alatt, melyben Des Grieux kiváló szegedi megszemélyesítője, Turpinszky-Gippert Béla is a dobogóra lépett (dicséret illeti, hogy vállalta a közreműködést). A Tosca Callas egyik legnagyobb szerepe volt – ez fordítva is igaz: Callas volt minden idők legnagyobb Tosca-ja – el nem maradhatott Tosca imája a II. felvonásból. S ez volt az a pillanat, amikor azt mondhattuk: íme, itt áll előttünk maga Callas, megjelenésében – hiszen Máthé Beáta királynői szépségében még külső hasonlóságot is véltünk felfedezni a Dívával – hangjában egyaránt. Az emlékest Manon Sola perduta abbandonata (Egyedül a dermesztő magányban) áriájával zárult, mely ismét az életrajzi összefüggések felé mutatott, s mely szerep Máthé Beáta grandiózus alakítása a szegedi operatársulat 2023-as csúcspankušművészetében. Az áriák és a Manon – Des Grieux-kettős kíséretét maga Dobszay Péter, a szegedi színház nagyszerű fiatal zeneigazgatója játszotta, kiválóan; ezúttal is bizonyítva, hogy a művészet és annak népszerűsítése számára mindennél fontosabb. Máthé Beáta minden tekintetben csodát művelt Callas emléke előtt adózva, további sikereket kívánunk neki, magunknak pedig sok–sok szép élményt e remek énekesnővel.

Dobszay Péter, Nagyhegyesi Zoltán, Máthé Beáta, Turpinszky-Gippert Béla

VIII.
SOMOGYI KINGA HEGEDŰESTJE

(2023. december 4., Szegedi Tudományegyetem Bartók Béla Művészeti Kara, Ideiglenes Épület, Kamaraterem)

Somogyi Kinga
(Fotó: Kriksz Boglárka)

Somogyi Kinga 4. éve tanul prof. dr. Szecsődi Ferencnél, az SZTE BBMK hegedű-művész mesterszakon. A Mester az alábbiakat írta róla: „Hihetetlenül okos, intelligens lány, aki munka mellett végzi tanulmányait. Idén szeptemberben mesterhegedűt kapott ajándékba egy idős házaspártól, akik olyan hegedűst szerettek volna nagyvonalúságukkal kitüntetni, aki igazán érdemes erre. Kinga könnyeivel küszködve mesélte el, hogy életében először van saját hangszere. Kitűnő előadó, aki a zenei intelligenciája mellett végtelen alázatot mutat a mindennapi munka során. Méltán tartozik legkiválóbb tanítványaim sorába.

Kórusokban énekel, ez érződik hegedűjátékán is.” Szépséges plakát – Véber Noémi alkotása – hívott bennünket egy előttünk ismeretlen hegedűművésznő hangversenyére; egy törekeny, szőke fiatal lány állt elénk a Bartók Béla Művészeti Kar Ideiglenes Épülete Kamaratermében. Koncertje műsorának vezetését maga Szecsődi Ferenc Liszt Ferenc-díjas hegedűművész, érdemes és kiváló művész vállalta, kinek minden szavából áradt a szeretet. De korántsem

csak a konferálást vállalta magára: ő maga kísérte zongorán tanítványát, ami a jelen sorok írója számára – több évtizedes ismeretségünk ellenére – igazi nóvum volt; mi több: nemcsak Vitali Chaconne-ját, hanem Beethoven Hegedűversenyének I. tételét is fejből. Somogyi Kinga pedig játszott, óriási erővel, tökéletesen hibátlanul, maximális muzikalitással formálva e műveket, mely különösen a rendkívüli zenei nehézségeket rejtő Beethoven–koncert esetében érdemelt teljes elismerést. Ezután Bach C–dúr szólószonátája filozofikus, nem könnyen feltárható Largo-tételének interpretálásával varázsolt el bennünket, majd virtuozitásáról tett bizonyosságot: Paganini IX. caprice-ját (A vadászat) lazán, könnyedén játszotta el, miközben e mű nem mindennapi technikai kihívás a hegedűsöknek. Ezután kamaraművészi affinitását mutatta be: három Bartók-duót szólaltatott meg Nagy Csillag Róza közreműködésével, melyek közül a harmadik, az Erdélyi tánc (a 44. duó) komoly technikai felkészültséget igényel. Ez örület! – kiáltotta a duók elhangzása után Szecsődi Ferenc, majd rögvest meg is magyarázta kiáltása értelmét: a La Folia (a következő műsorszám) címe épp ezt jelenti magyarul. A legvirtuózabb korai barokk zenemű – Corelli alkotása – előadásában az őt kísérő kamaraegyüttes tagjaiként négy kiváló fiatal művész is társult Kingához: Brezovszki Gergő (hegedű), Blastik Ágnes (csembaló), Sebestyén Virág (gordonka) és Sallay Gergely (gitár). Ő pedig szárnyalt, egyre emelve társait és önmagát a mű szinte transzcendentális magasságaiba. A koncert mégsem az őt illető ütemes tapsokkal zárult: Kinga meghívta az Argenteus Énekegyüttest, melynek lelkes tagja, s velük együtt énekelt Eric Whitacre Sleep c. áhítatos kórusművét. Kísérje Isten áldása Somogyi Kingát, e nagyszerű fiatal művészt, adjon neki – hiszen minden szempontból megérdemli – sikeres művészi és életpályát!

IX.

AZ UNIVERSITAS SZIMFONIKUS ZENEKAR HANGVERSENYE (2023. december 14., Szent–Györgyi Albert Agóra)

Elévülhetetlen érdeme Somorjai Péternek, Szeged igen tehetséges és felkészült karmesterének, hogy immár több évtizede stabilizálta és magas szintre együtt tartja a szegedi Universitas Szimfonikus Zenekart — ebben remek segítőtársa Gyimóthy Zoltán, aki a Fricsay Ferenc Fúvószenekar vezetése mellett az Universitas elnökeként is dolgozik, s aki igen sokat tett a zenekar 2005–ös újjászervezése érdekében. Zenei intézménytől független állandó szimfonikus zenekara városunknak közel három évtizedig nem volt (az egykori Szegedi

Ifjúsági Szimfonikus Zenekar 1974-ben, a néhai Joó Ete elköltözése okán szűnt meg, majdnem ekkor szűnt meg az Orvostudományi Egyetem vonósszenekara is), 18 éve viszont évi két nagyobb koncertre várják a közönséget. Somorjai Péter hosszabb ideig volt az SZTE Bartók Béla Művészeti Kara szimfonikus zenekarának is vezetője, ami mindkét zenekar számára előnyös volt. E tekintetben 2023 őszén változás állt be; az Universitas azonban igen erős vonósskarral rendelkezik, így karácsonyi koncertjüket sikeresen megtartották állandó otthonukban, a Szent-Györgyi Albert Agóra Dísztermében; mi több: fellépési lehetőséget biztosítottak két egészen fiatal – zeneiskolás – hegedűs tehetségnek is.

Somorjai Péter és a szegedi Universitas Szimfonikus Zenekar

Értékes és hálás műsorszámmal kezdtek: Ottorino Respighi *Antiche danze ed aria* (Antik táncok és áriák) sorozatának III. szvitjével. Az olasz mester — kinek többek között Farkas Ferenc (1905–2000) is tanítványa volt egykoron — valódi reneszánsz–barokk művet alkotott, melynek műsorra tűzése mindig sikert hoz. A zenekar szép, dús hangzással és stílushűen játszott, elkerülve az ilyen típusú művek esetében sajnálatos módon szokásos szélsőségeket, korhű hangzást produkálva – hiszen egészen biztosan ez volt Respighi szándéka is. Nagy Gábor, aki a Király Könyg Péter Zenei Alapfokú Művészeti Iskolában Pécsiné Pánczél Mária növendéke, mindössze 4 éve hegedül, de Bach a-moll hegedűversenye I. tételének szólóját teljesen magabiztosan, határozottan játszotta el.

Somorjai Péter és Nagy Gábor

Sánta Krisztina Johanna

Nehezebb feladatra vállalkozott Sánta Krisztina Johanna, aki Haydn G–dúr hegedűversenyének I. tételét szép tónussal, zeneileg jól építkezve adta elő. 12 éves, mindössze 5 éve hegedül, – tanára Kovácsné Tóth Ágnes – de már számos versenyen ért el szép eredményeket: az Országos Koncz János Hegedűversenyen különdíjat, az Országos Bihari János Hegedűversenyen kiemelt arany minősítést kapott. Haydn műve különleges igényeket támaszt a hegedűsök felé, ritmikailag, zeneileg egyaránt; Sánta Krisztina Johanna ezeket remekül megoldotta.

A hangverseny fénypontja Sibelius legnépszerűbb műve, a Finlandia volt, mely mű a Vántus István Zeneművészeti Szakgimnázium jeles fúvósai és ütősei közreműködésével szólalhatott meg (köszönet a lelkes fiataloknak). Somorjai Péter a Finlandia monumentalitásának megjelenítésével és az Universitas Szimfonikus Zenekar teljes műsorának vezénylesével ismét bizonyította, hogy felkészült és rátermett karmester, akinek teljes állásban kellene karmesterként dolgoznia; ám úgy tűnik, hogy Szeged városában erre még mindig várunk kell...

X.

2023. december 16. szombat este 7 óra
SZTE REKTORI HIVATAL DÍSZTEREM
(Szeged, Dugonics tér 13.)

SZÜLETÉSÉNEK 141. ÉVFORDULÓJÁN

HANGVERSENY
KODÁLY ZOLTÁN
EMLÉKÉRE

Közreműködnek:
Altorjay Tamás, Kerényi Mariann, Szecsődi Ferenc,
Szokody Anikó és a
VÁNTUS FIÚKAR, karnagy: Valkai Dávid
a Vántus István Zeneművészeti Szakgimnázium tanulói,
és a PARTISCUM KAMARAKÓRUS,
karnagy: Lázár Tamás

A BELÉPÉS DÍJTALAN.

Kodály portréját Miroslav Tomaška mintázta meg

Nagy zeneszerzőnk és legnagyobb zenei nevelőnk születésének 141. évfordulóját rangos, színvonalas és változatos díszhangversennyel ünnepelte meg a Magyar Kodály Társaság Csongrád Megyei Tagcsoportja és az SZTE Bartók Béla Művészeti Kar. Ünnepi bevezetőt dr. Nátyi Róbert, a Bartók Béla Művészeti Kar dékánja mondott, aki elsősorban arról a szellemi közegről beszélt, mellyel Kodály már 1905-ös első szegedi látogatása során találkozhatott Balázs Bélával való barátsága révén. Megemlítette, hogy Kodály a díszhangverseny helyszínével szemben, a Vajda-házban lakott szegedi tartózkodása idején. Beszélt a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiumáról, melynek tagjai sokat tettek Bartók és Kodály művészetének, elveinek népszerűsítése érdekében.

A hangverseny első fellépő együttese a Vántus Fiúkórus volt Valkai Dávid vezetésével; hangzásukkal és műsorukkal egyaránt nagy meglepetést okozva. Nagyon szépen énekelték az Ének Szent István királyhoz kisebb férfikari

változatát és Kodály fiatalkori remekét, a Stabat Matert is, ám a Fölszállott a páva eredeti, férfikari változatával kifejezetten nagyot alkottak: e mű férfikaron hosszú évtizedek óta nem szólalt meg Szegeden. Igen szépen játszotta az Epigrammák klarinét–zongora átíratát Fodor Bálint és Kerényi Mariann, a fiatal klarinétos felkészítő tanára Poljak Éva volt. Szép gondolat volt két bicínium műsorra tűzése, Ivkovic Vivien és Csepregi Andor kellő tisztelettel énekelt mindkettőt (felkészítő tanáruk Valkai Dávid volt), ám a hangverseny meghívója szövegezőjének illetet volna feltüntetnie, hogy a Menyasszony búcsúztató a Kalevela 24. énekéből származik, Az igaz bölcs pedig Verseghy Ferenc verse... Molnár Andrea, a hangverseny műsorvezetője a két bicínium után részleteket olvasott fel Szőnyi Erzsébet 2017-ben Kodályra emlékező beszédéből. Ezután az op. 11 Hét zongoradarabból a 3. (Allegretto malinconico) és a 7. (Rubato) számúakat interpretálta Kerényi Mariann, csodálatosan elegánsan, szépen formálva azokat. Két igen szép Kodály–dallal folytatódott a műsor: az Ady-vers-megzenésítés Ádám, hol vagy? (Öt dal Op. 9, No.1) és Csokonai-versre készült A' farsang búcsúszavai (Megkésett melódiák Op. 6, No.7) egyaránt a legmagasabb színvonalon csendült föl Altorjay Tamás énekével, zongorán közreműködött Kerényi Mariann. Vérpezsdítő volt ezután az Intermezzo a Hány János-ból; Szigeti József nagyszerű átíratát fergetegesen játszotta Szecsődi Ferenc Liszt-díjas hegedűművész, érdemes és kiváló művész; a konzseniális zongorakísérő ezúttal Szokody Anikó volt.

A hangversenyt a Partiscum Kórus zárta, Lázár Tamás vezényletével: előbb, a Jézus–várás utolsó hete szerint az Adventi éneket, majd a Balassi Bálint versből alkotott nagyszabású Szép könyörgést énekelték el.

Határozottan kijelenthető, hogy a 141. születési évfordulóhoz kapcsolódó hangverseny minden ízében méltó volt Kodály szellemiségéhez, a Magyar Kodály Társaság nemrégiben újjászervezett Csongrád Megyei Tagcsoportja és a Bartók Béla Művészeti Kar teljesítette e kötelezettségét. Kívánjunk sok sikert a folytatáshoz is!